

Nyaralók

A budapestiek számára a szentendrei sziget különös jelentéssel bír. Sokuknak van nyaralója a fővároshoz közeli Horányban vagy Tahiban. Magyarországon minden településnek, térségnek megvan a maga „szentendrei szigete”, üdülőtelepe, én csupán a szentendrei sziget mikrokozmoszát tanulmányoztam.

Nyaralók – hétvégi házak

Az 1960-as években a nyaralók egyszerű technológiával, rövid idő alatt, olcsó, könnyen beszerezhető anyagokból megépíthető épületek voltak. Funkciójuk a gyarapodó városi lakosság számára megteremteni a szabadidő tartalmas eltöltésének lehetőségét az iparosodott települések határain kívül, de azokhoz közel. Elsősorban a tó-, és folyópartokat építették ki, így került sor a szentendrei sziget üdülőteleppé alakítására is.

Az elmúlt 40 év ideológiája nyomán a telkeket egyenlően próbálták elosztani, az épületek méretei is többé-kevésbé ugyanolyanok voltak (egy prospektusból 52 típus közül lehetett választani) így mindenki hasonló körülmények közt alakíthatta ki a számára otthonos környezetet. Az évek során sokan bővíteni szerettek volna, de a jogszabályok (a telek és a beépített terület aránya szigorúbb felügyeletet kapott), a korlátozott telek méretek és a többek számára megfizethetetlen anyag- és munkadíjak miatt inkább az emberi leleményesség, az egyedi építészeti megoldások és helyspóroló enteriőrök nyertek teret.

Sok helyen őrzik a múltat a nyaralókban. Szokás volt a nyaralóba vinni azokat a használati tárgyakat, amiket újakra cserélünk otthonunkban. Így sok nyaralóban találunk régi emlékeket, elnyútt ruhákat, fekete-fehér tévéket.

Ahogy Budapest infrastruktúrája fejlődik, a város határai jobban kitolódnak, s ma már Leányfaluról, Gödről vagy Vácról sokan járnak be Budapestre dolgozni. Talán egyszer a szentendrei szigetet is eléri a lakóparkok és plázák világa, ennek legkézzelfoghatóbb jele az autópályához kapcsolódó impozáns Duna híd megépítése. S akkor ezek a házikók, s velük együtt az 1960-as, 1970-es évek nyaraló építészete, az ahhoz alkalmazkodó mai „félmegoldások” kora továtúnik.

Célom volt megörökíteni e két kor találkozását: a társadalmi paradigmaváltás jellemzőit: az egyenlően elosztott, sokak számára elérhető nyaralók korát, és a mai, az igényekben és normákban felborult értékrendű társadalom az építészetében is jelentkező hatásait. Továbbá az enteriőröket, az 1980-as évek stílusjegyeit, az ottfelejtett múltat.

Nyarlók – üdülő családok

Az 1960-as, 1970-es évek társadalmi berendezkedésének megfelelően az egymástól merőben eltérő társadalmi „osztályok” (értelmiségi, munkás, pártfunkcionárius stb.) tagjai egyaránt megengedhették maguknak a hazai nyarlót. Akkor sokan választották a SZOT-üdülők helyett a saját nyarló nyújtotta meghitt környezetet. A telekre járás életmódja (mint a jogos szociális igények kielégítése) létjogosultságot nyert és tömeges méreteket öltött. Ám a nyarlók fénykorának prózai oka is volt: a külföldi utazásokat korlátozták.

A rendszerváltáskor a szocialista társadalmi felfogást a demokrácia sokszínűsége váltotta fel. Ez a változás árnyaltabbá tette a víkendházak világát. Sokan teljesen elszegényedtek, és eladták nyarlóikat. Mások, akik tehették, őrzik mint egyetlen értéküket. Sok nyarló elveszíti hétvégi ház jellegét, és többgenerációs családi házzá bővülve él tovább. Megjelent egy réteg, mely képviselői megvásárolják a telkeket, hétvégi házakat, és lebontva azokat, a jó ízlést a feltűnésre cserélve építenek hivalkodó, minden igényt kielégítő nyarlókat a 21. század építészeti és életmódbeli elvárásainak megfelelően.

Az üdülőközönség egyénei mára társadalmi elhelyezkedésükben sokkal távolabbra kerültek egymástól, mint korábban voltak.

Szeretném megragadni az elmúlt 15 évben végbement társadalmi átalakulás jegeit, melyeket a (nyarló-) emberek, s a környezetük változása mutat be. Tanulmányoznám mind a 1970-es évek nyarló épületeinek stílusjegyeit, mind lakóik társadalmi elhelyezkedését. Szeretném megidézni a múltat a nyarlókban talált tárgyak, ruhák, fotók, és „szokások” segítségével, és dokumentálni az itt felejtett életérzést, mely napjainkra más megvilágításban kap létjogosultságot.

A szentendrei sziget elhelyezkedését tekintve tökéletes terep volt a *Nyarlók* című fotósorozat elkészítéséhez, ugyanis itt még tömegesen megmaradtak az 1970-es évek nyarlói. A sziget földrajzi elhelyezkedése miatt még nagyrészt nyarlóövezet, s ez konzerválja az 1970-es évek építészeti, s az üdülőközönset.

A fotósorozat egyrésztől szól az 1960-as, 1970-es évek egységes építészeti stílusáról, illetve az új igények követelte változtatásokkal tarkított épületekről, a *nyarlókról*, másrésztől a társadalmi átalakulást megélő emberekről, akik hagyatékként kapták ezt az életérzést, s akik tavasztól ősziig itt töltik minden hétvégjüket, a *nyarlókról*.

ILDI HERMANN

Summerers

This photo essay focuses on summerers and their villas living seasonally in an island near to Szentendre and thereby to Budapest. It aims to highlight this microcosmos which is strongly reflecting the building style characteristics of the 1960s and 1970s.

PROG 000 ARDtext Fr 18.06.06 13:53:02
078-Eif und Ecuador im Achtelfinale 002
Argentinien - Serbien/M. ... (-1-)
Niederlande - Argia verrot. 003-004
Eifenzwitsche will begeistern 007-010
Mexiko - Argole ... (-1-)
POM-180: Maulkorb für Iran Spieler 016
TCH-100: Levent ist bereit 016
Statistik: Salvo wieder Tit. 017
Vorwettbewerb: Spiel Tag ... 017
Achtelfinale/Viertelfinale ... 020-019
Sport-Nachrichten 200 Sport-Ticker 232
200 cc weitere Schlagzeilen > 001

